

Ovce: prevencija stresa zbog vrućine ili hladnoće

ANIMAL TRANSPORT GUIDES

Stranica 1

Poveznica na sve vodiče i informacije:
www.animaltransportguides.eu

Prostor na vozilu

Ovce trebaju dovoljno mjesta za usvajanje najbolje strategije za potrebnim prostorom, a to će im pomoći u prevenciji gubitka ravnoteže, klizanja ili padova. Ako raspoloživi prostor nije dovoljan, životinje neće leći, čak i kad su umorne. Količina prostora potrebna za svaku životinju **ovisi**: o tjelesnoj masi, imaju li ovce runo i o njegovoj debljini, imaju li rogove, o temperaturi i ponašanju životinja tijekom prijevoza.

- Uvijek imaj na umu da prostor iznad najviše točke ovce mora iznositi najmanje **15 cm** na vozilu s prisilnom ventilacijom te najmanje **30 cm** na vozilu koje nema takvu ventilaciju.

Najmanja površina	Kratka putovanja	Duga putovanja
Ostrižene ovce	0.44 m ² za 67 kg	0.44 m ² za 40 kg
Ovce s runom	0.56 m ² za 65 kg	0.53 m ² za 40 kg
Ostrižena janjad	0.3 m ² za 32.5 kg	-
Janjad s runom	0.4 m ² za 40.5 kg	-

- Osiguraj više mjesta za sve životinje ako se moraju **odmoriti, napojiti i nahraniti** na vozilu. U tom slučaju treba im osigurati pristup do hrane i vode.
- Osiguraj **25% više prostora** za ovce i janjad s runom teže od 26 kg, nego za ovce i janjad bez runa.
- Tijekom prijevoza osiguraj više mjesta pri **višim temperaturama** ili **višoj vlazi zraka** ili ako se očekuje da će tijekom putovanja ovce biti izložene **povećanom stresu**.
- Osiguraj više prostora ako će vozilo **stajati dulje vrijeme** – osim za vozilo s prisilnom ventilacijom
- **Još bolje!** Nedavno **ostrižene ovce** mogu se prevoziti samo ako imaju vunu duljine najmanje 7,0 mm (primjerice ponovni rast, šišanje odgovarajućim češljem) i ako nisu ostrižene u zadnjih 24 sata prije početka putovanja

Stelja na vozilu

Hladno vrijeme: povećaj količinu **stelje**/izolaciju i **ukloni mokru stelju** nakon svakog putovanja (u svrhu prevencije smrzavanja na vozilu).

Toplo vrijeme: koristi **mokri** pijesak, mokre strugotine, piljevinu ili ljske riže (umjesto stelje od slame).

Reguliranje uvjeta na vozilu i kontrola klime

- Smanji na najmanju mjeru** utjecaj **vremenskih uvjeta** na životinje.
- Osiguraj da su **temperatura i vlaga** na vozilu u skladu s potrebama ovaca vezano za tip, težinu i starost ovaca.
- Kontroliraj** unutarnju **temperaturu** (min. +5°C, max. +30°C). Budi siguran da ventilatori rade.
- Sustavom monitoringa** treba uzeti u obzir min/max temperature, ali i trajanje temperatura izvan navedenog temperaturnog raspona.
- Za duga putovanja, provjeri da **ventilacija i sustav za monitoring temperature rade ispravno**. Isti trebaju biti smješteni u kabini vozača da mu omoguće kontrolu. Također, opremi vozilo mehaničkim sustavom za ventilaciju u svrhu reguliranja vlage i temperature. Senzori moraju biti iza kabine na prvoj platformi za očitavanje toplinskih vrijednosti te na trećoj platformi na kraju vozila za očitavanje najnižih vrijednosti temperature.

Uvijek obrati pozornost na:

- Strujanje zraka u jedinici na vozilu
- Brzinu putovanja
- Broj, lokaciju i uvjete planiranih zaustavljanja
- Prostor za životinje
- Uvjete za ovce

Tip	Preporučeni raspon temperatura pri prisilnoj ventilaciji		
	Najmanje (°C)	Maximum prilagođen vlazi (°C)	
		Relativna vlaga < 80%	Relativna vlaga > 80%
Ovce s runom	0	28	25
Ostrižene ovce	10	30	29

©EFSA, 2004

Hladno vrijeme

Izbjegni stres zbog hladnoće i smrzavanja zbog vjetrova, osobito ako su ovce i janjad nedavno ostrižene. To uključuje:

- ogradi ventilatore duž vozila ili zaustavi vozilo te uvijek održavaj dostatnu ventilaciju
- osiguraj hranu (prije utovara)
- izbjegavaj utovariti mokre ovce
- osiguraj dodatno grijanje.

Toplo vrijeme

Smanji na najmanju mjeru rizik od toplinskog stresa. To uključuje:

- utovari i prevozi ovce tijekom hladnijeg dijela dana ili odgodi prijevoz do povoljnijih vremenskih uvjeta
- osiguraj veću podnu površinu po životinji
- vozilo smjesti u hlad s dovoljnim strujanjem zraka ili koristi prisilnu ventilaciju (dodatni ventilatori)
- smanji na najmanju mjeru zaustavljanja, kad je to moguće.

